

kabátját adta a zálogházba, hogy az orvosságra legyen pénz s úgy járt csikorgó hidegben egy plaidbe takarózva.

Aztán még régiebb dolgok jutnak Bakács Imre eszébe. Mikor mint kis fiúk a Sajóban fürödtek s az ár elragadta őt és Sándor utána ugrott, hogy kimentse, pedig nem tudott úszni s bizonyosan oda veszt, ha egy halász-ember nem jön éppen arra s ki nem menti a két fuldokló gyermeket.

És most ő ölje meg a legkedvesebb gyermekkori barátját?

Oly kábult a feje, oly nehéz egész teste, míg oda vonsozolja magát az asztalhoz, hogy megírja a leveleket. A két szál gyertya felénél tovább leégett. Sietnie kell, hogy megírja a búcsúzó leveleket. Az idő is késő, éjfélre jár. Még egy kicsit aludni is akarna reggelig, ha ugyan tud.

Leül végre és írni kezd. Végrelehetre nincs szükség, a vagyoni ügyis a feleségé; csak el akar búcsúzni nejétől arra az esetre, ha a párba az ő halálával végződnek.

Mialatt ír, egészen érzékenyül a gyöngéd, szerelmes szavak özönében, melyek tolla alá nyomulnak; de nem érez valami szörnyű szívifakadó fájdalmat. S szinte maga is csodálkozik, hogy nem fáj neki jobban az elválás. Oh, az ő aranyosának bizonyára jobban fog fájni!

— Valjon jobban-e? — kérdezi tündölvén. Valjon nem fog-e az is egy kis sirás után hamar megvigasztalódni, újra mosolyogni, újra szeretni és újra boldogan élni? Oh, az ilyen kedves, mosolygó lények hamar felejtene.

De hát bizonyos az, hogy neki kell elesni holnap? Ó jó Ióvő, Sándor nem tud úgy lőni. És mégis úgy érzi Bakács Imre, mintha neki kellene meghalni. Igen, neki, ez az igazság.

Nem halhat meg azonban úgy, hogy bocsánatot ne kérjen Sándortól. Azt a levelet még meg kell írnia. Az a legkeserűbb csepp. De meg kell írnia, el kell mondania mindazt, a mi szívét nyomja.

A toll reszket kezében s mikor a régi barátság emlékeire hivatkozik, könyek cseppennek a papírosra s egy percig félbe kell hagynia az írást.

— Nem, azt az embert nem ölhetem meg, — susogja reszketve; — nem fogok rá czélozni, öljön meg.

Végre elkészült ezzel a levéllel is. Egy darab ideig hevesen föl s alá járt még a szobában; szíve oly lázasan dobogott. Megnézte még egyszer a pisztolyokat, aztán levelezett, elfújta a gyertyát s az ágyba fektült.

De nem bírt elaludni. A sötétben még lázasabban rohanták meg agyát a gondolatok. Az a holnapi nap. Az a rettenetes pillanat, mikor majd szemtől-szemben állnak, pisztolytól a kezökben. Valjon abban a pillanatban nem kerekedik-e fölül az állati ösztön s lelővi az ellenfelét, hogy védje a saját életét? Az a pisztoly veszedelmes az ember kezében s a golyó nem megy mindig oda, a hová az ember akarja.

Rémlátások gyötrik. Látja barátja holtestét vérző mellel, ott fekszik előtte. Iszonyodva ugrik föl ágyából Bakács Imre s meggyújtja a gyertyát. Úgy kezd el újra járkalni a szobában.

Pillantása a pisztolyokra téved s egy gondolat villan át agyán:

— Hát nem volna jobb, ha már ügyis meg kell halni, nem volna jobb most mindjárt?...

Megrázkodott egész testében s elfordította fejét. Aztán még hevesebben, még gyorsabb léptekkel folytatta járkalását a szobában.

Az alatta lévő szobában szörnyen bosszankodott az oda szállásolt vendég:

— Mi a ménkűt csinálhat ott fent a második emeleten az az ember, hogy egész éjszaka járkal.

Korán reggel megjöttek a párbajsegédek s kopogtattak az ajtón. Nem nyitotta ki senki. Sokáig kopogtattak. A fogadóbeli cselédség is összesereglett a folyosón. Betörték az ajtót s ott találták az ágyban agyonlőve Bakács Imrét.

Krónika II.

A szőlő-ügy.

— Operette. —

SZEMÉLYEK.

A miniszter

Első

Második

Harmadik

Negyedik

Mihály gazda a karzalon.

A miniszter:

Nem nehéz azt kitalálni,
Hogy én vagyok a Darányi,
Aki rám néz, tudja menten,
Hogy én most a szőlőt mentem.
Parlamentben perorálók,
Szőlőket rekonstruálók,
Küszöbön egy boldog aera,
Odavész a fillokszéra —
S mindezt csak én tudom csinálni,
Mert én vagyok a böcs Darányi, didiridi, doj, doj.

Első honatya:

Bocsánat tisztelt uraim,
— Nincs benne semmi sértés, —
Hogy szőlőinkkel mi leszzen,
Az kérem itt a kérdés.
Mert azt hiszem: nem tévedek
— S e föltevés se sértő —
Minden szőlőhöz kettő kell
Egy szőlő s egy szakértő.
Azt hiszem: egyet értenek velem.
A földolog a szakértelem.

Második honatya:

Tudom, hogy mit kíván a bon-ton,
De nézetem azért kimondom.
A szőlő, tisztelt uraim,
Már régen nem a régi,
Csak árnyék ma a tokaji
S a Hegyalja-vidéki.
Ezen tehát segítni kell,
Gyors akcióz már félsiker,
És így leszünk mi boldogok...
Szakértelem a földolog.

Harmadik honatya:

Hogy ne maradjon szóló
Tisztelt előttem szóló,
Szakavatottan és szerényen
Elmondom én is véleményem.
T. Ház: a bor — mi tagadás —
Dicsőbb ital, mint bármí más.
Már öregapánk Nőé
Megtudakolta: jó-e?

SAISON.

Változatok a G-huron.

IV.

A vizigót s a longobárd
 Aszondta: jó bor meg nem árt
 S végig a nagy világhistórián
 Hires ivókban sose volt hiány...
 De mi maradt a mai korra?
 Peronoszpóra jött a borra.
 Azért oly satnya ez a kor,
 Mert sok a víz kevés a bor,
 Itt valamit csinálni kell,
 Ez úgy mindenkit érdekel.
 Azt hiszem: egyet értenek velem,
 A földolog itt a szakértelem.

Negyedik hónapja:

Urak! e kérdés szörnyű fontos
 És megvilágítani jó,
 Mi volt örökké a magyar nép?
 Bortermelő nagy náció.
 Amíg a vig szüretre lestek,
 Sajnos, a szőlők odaveszttek,
 De késő bántat hajh, mit ér a,
 Honpolgár lett a fillokszéra!
 A fillokszéra gonosz állat:
 Levág mindent, amit levághat,
 S ha nincs már venyigéje friss,
 Levág bizonynyal minket is.
 Félelmetes e gonosz ellen,
 Csináljunk valamit ez ellen,
 Azt hiszem: nyílt földre találók,
 Ha szakértőket proponálók

A miniszter:

Örülök, hogy egyetértünk,
 Én szakértek, mi szakértünk.
 Lendítünk a szőlőn, boron,
 Bikavéren, bakatoron,
 Mibe kerül, sose nézzük,
 A mi szőlőnk a mi pénzünk.
 Húszt millió, száz millió,
 Húszt billió, száz trillió,
 Én nem bánom, ő se bánja,
 Minden szőlő kincsesbánya.
 Minden ember ért a szakhoz,
 Mit szólnak a javaslatához?

Mihály gazda (a karzalon):

Szép javaslat, jó javaslat,
 De nem is lesz furaság,
 Ha elsőzza szőlőinket
 Sok szakértő uraság.

— Függöny. —

Incubus.

Mindenki, aki érti, amit olvas, úgy érzi, hogy a kifejtett gondolat már megfordult az ő agyában.

A szerencse legritkább esetben engedi meg, hogy magunk szabjuk meg utunkat. Többnyire jobbra, balra vet bennünket, azt se tudjuk, miért, hogyan?

Prevost-Paradol.

Tegnapelőtt éjczaka pörkölt tökmag illatát éreztem a levegőben. Megemlitem a kalapom, s mély bókolással háromszor fordultam keletnek. Mert ez az illat tavaszi jelent, s ha ez a hölgyek finom érzését sérti, nevezzék *nougat*-nak, aminek az ize szakasztott olyan, mint a pörkölt tökmagé. Ne vessék ellenem, hogy paraszt vagyok, nincs is igazuk, mert Kecskemét óta az életem legkitűnőbb pörkölt tökmagját nagyon előkelő társaságban ettem, 1894 szeptember tizenhetedikén, délután tizenhat órákor, Velenczében, a Via Vittorio Emanuelén. Egy újság-szerkesztő s egy egyetemi professzor tanítottak meg újra, a művészet s a mesterség, az elmélet s a gyakorlat minden szabályai szerint hogy kell elbánni evvel az áldott csemegével. Az ember élével illeszti a foga közé, megröppintja, a héja leválik, s a magja kibukkan. Ragyogó velencei ősz közepén így éreztem én a tavasz lehelletét, s most tavaszi éjczakákon így motoz bennem a láz, melyet Mihálkovits professzor ur kegyes engedelmével *velencei hideglelésnek* bátorokodok elnevezni.

Mindenütt rossz, s néha legrosszabb otthon. Mert nincs rosszabb a visszásságnál. Ha a föld bármely pontján érezném e nyugtalan vágyódást, tudnám, hogy mi csoda: *honvágy*. De *minek* nevezzem, ha *itt*thon gyötör; ha annyira elteli a szívemet, hogy a szememen át kicsordul belőle, s vérborbácsoló feszüléssel űz, mint a gazdátlan mozdonyt — ugyanakkor, mikor nincs az a kincs, a miért itt hagynám azt a néhány utcát, ahol azok laknak, akiket szeretek? Itt hagyni ezt a szép várost, melyért bűnös egyoldalúsággal rajongok, de mentsen ki, hogy érdekel nélkül, mert ami mulatságot s gyönyörűséget e nagyváros árul, nem élek vele, s ahogy itt élek, azon mód élélhetnék az oláh havason is. Nem hagyom itt, s Velenczét vigye el az ördög. Bátran kívánhatom, az ördög még sohse teljesítette az én megbízásaimat.

A remete-életnek is megvannak a maga kötelességei, s költői merengés helyett az első langyos, holdas, tavaszi éjczakát okszerű pedagógiára kellett szánnom. Van két kis kutyám, azokat tanítottam ugatni. Ne vessenek meg érte; ennek e két hű állatnak ez az első tavasz; téli idején került mind a kettő az édes anyja kebeléről egyenesen én hozzám, s hogy vehetném magamra a felelősséget, hogy az én nemzetietlenségem ő rájuk is átragadjon, s ne tanulják meg az anyanyelvüket? Kinyitottam a szobám ablakát, s a kályha mellől, meleg pokróczaik közül kihámoztam a neveltjeimet. Az egyik sárga, a másik fekete, amit azzal igyekszek jóvá tenni, hogy az egyiket Bachnak neveztem el, a másikat Schmerlingnek. Szolgáltattam őket, — nagyon intelligens állatok, tudják, hogy szolgaság az élet; egymás előtt is szolgálnak, s ha a spongyát ott látják a mosdón, az előtt is szolgálnak, hogy